

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 7. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm1293.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Har vi nu først indseet, at vi ene og alene maa takke Christendommen, som den gik og gjaldt, levede og virkede i Verden, for alle de værdige Forestillinger vi har om Gud og Menneske og for alle de *universelle* Begreber vor Videnskabelighed brammer med, ja, for alle de *Stater* og *Skoler*, som nu er værd at nævne, og er det historisk klart at Christendommen er opkommet blandt *Jøderne*, mens de endnu tildeels var et samlet Folk, da følger det af sig selv, at mellem alle Historie-Bøger er der ikke Mage til dem, der lære os at kiende *Jødernes* og de *Christnes* Oprindelse og det *Jødiske* Folks hele Levnets-Løb til hvad de *Christne* kalde Tidens Fylde, og saadanne Historie-Bøger er jo hvad vi kalde *Bibelen* : Bogen eller det Gamle og Ny Testamente, som derhos har det uskatteerlige Fortrin at levere Efterretninger om Verdens Skabelse og hele Menneske-Slægtsens Barndom, der paa det nøieste svare til den Forestilling Christendommen har udbredt derom og til hvad vi maae forudsætte, naar Mennesket skal giælde for Jordens Herre og hans Bane lade sig forklare. Naar vi nu endelig opdage, at ved at begynde med *Jødernes* Historie og betragte de *Christnes* som en Fortsættelse deraf, bliver en inderlig Sammenhæng og en uafbrudt gradviis Fremgang fra Dunkelhed til Klarhed, fra blind Tro til Erkiendelse, i een og *samme Aand*, umiskiendelig, da maae vi føle dyb *Ærbødighed* for de Folks Efterretninger om sig selv, hvis Levnets-Løb er en *Ære* for Menneske-Slægten og hvis Tro, ved at udvikle en tilsvarende Oplysning, har levende beviist sin *Ægthed*, saa det vilde være Daarskab at forkaste Nogen af dem, blot fordi den end falder os dunkel eller synes ikke ret at ville stemme med Undersøgelser, vi ei tør kalde sluttede. Om vi vil være *Christne* eller ikke, derom spørges ei i *Skolen* men kun i *Kirken*, og det er desuden vor egen *Sag*, hver især, men naar Man havde lært Christendommens Historie rigtig i *Skolen*, da vilde Man ogsaa vide, det var først efter Reformationen de Skrift-Kloge fik det fortvivlede Indfald at giøre ikke blot *Christi* og *Apostlernes* Levnets-Beskrivelser, men hele den *Jødiske Historie* til *Kirkelige Troes Artikler* og, for en Feils Skyld, til videnskabelige Axiomer. Mod begge Dele skal vi derfor i *Skolen* nedlægge en kraftig Protest, og, uden naturligviis at nægte enten *Jøder* eller *Christne* Lov til at tage og troe deres hellige Skrift som de vil og tør, paastaae *Skolens* utabelige Ret til at benytte og bedømme *alle* Bøger, som den trøster sig til at forsvare det for *Sandheden* og den tilstrækkelig oplyste *Menneske-Slæggt*. Men naar vi *efter Jødernes* og de *Christnes* hellige Historie vil give *Efterretninger* om Old-Tiden, da maae vi naturligviis give dem, *som de findes*, da vi ellers forfalske dem og begaae den gruelige Anachronisme at udgive Historien af en Bog-Orms Tanke-Gang i det attende og nittende Aarhundrede efter *Christi* Fødsel for en historisk Efterretning af *Christi* Samtidige eller af *Moses* og *Andre*, der levede mange Aarhundreder før. Vort *Skiøn* maa det være os uformeent at tilføie, om vi har *Lyst*, men *Efterretningen* skal vi levere som den kom os til Hænde, ellers forvirre vi istedenfor at oplyse, og hindre, gsaavidt det staaer til os, *Læseren* fra at fælde en rigtig *Dom* baade om *Efterretningerne* og om vort *Skiøn*.